

Pro Hengelo
T.a.v. de heer W. Wiertsema
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Beantwoording vragen verkoop aandelen Vitens	2179382		21 november 2017

Geachte heer Wiertsema,

In uw brief van 14 november jl. heeft u uw bedenkingen verwoord met betrekking tot de voorgestelde verkoop van de gemeentelijke aandelen in Vitens. U hebt in de brief vragen gesteld, die we hierbij graag beantwoorden. Wat ons betreft dragen uw vragen op een prima manier bij aan het gesprek, dat wij op 21 november met uw raad willen voeren.

Vraag 1

Wat is de aanleiding om de aandelen Vitens te koop aan te bieden aan de provincie?

Het initiatief om de aandelen Vitens te kopen kwam van de provincie Overijssel. Wij ontvingen op 25 juli 2017 een brief van de provincie (bijlage 1), waarin de provincie meldt, dat Provinciale Staten heeft besloten om in haar Perspectiefnota 2018 € 40 mln. vrij te maken voor aankoop aandelen Vitens. Ook informeert ze gemeenten over de procedure.

Hoe en wanneer is dit afgestemd met de andere gemeentelijke aandeelhouders en de provincie?

Er heeft geen afstemming plaatsgevonden met andere gemeentelijke aandeelhouders. De intentie van de provincie is wel besproken in de afdeling Overijssel van de VNG. De provincie heeft geen overleg met ons gevoerd over de mogelijke aankoop van aandelen. De correspondentie is schriftelijk gegaan. Daarom hebben alle gemeenten hun eigen afweging gemaakt.

Waarom wil de provincie deze aandelen kopen en waarom wilt U verkopen?

In haar Statenvoorstel Perspectiefnota 2018 geeft de provincie aan dat ze "structureel renderend kapitaal" wil verwerven om structurele baten te versterken. Citaat: "Met het aandeelhouderschap van Vitens dienen wij een duidelijk provinciaal belang en de aandelen leveren een bewezen structureel dividend op. Wij verwachten gemiddeld een minimaal rendement van 1,5% te behalen. Daarbij aangetekend dat dividendopbrengsten altijd onzeker blijven. Wij kunnen het aandelenbelang van Vitens substantieel uitbreiden, waardoor er een goede concentratie ontstaat van het aandelenbelang van Vitens in Overijssel".

Wij stellen voor om te verkopen, omdat wij met ons aandeel van 0,8% een zeer kleine stem hebben in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. We hebben als gemeenten alleen in gezamenlijkheid wellicht enige betekenis voor de stemming in de AvA. Deze gezamenlijkheid zoeken is zeer arbeidsintensief. Wij zijn van mening, dat de provincie, met een aandeel van ruim 16% effectiever het publieke belang kan vertegenwoordigen in de AvA. De eerlijkheid gebiedt bovendien te zeggen dat het aandeelhouderschap van Vitens in ons college en uw raad de afgelopen jaren nauwelijks onderwerp van gesprek is geweest. Anders dan bv. Twente Milieu of Twence waarbij uw raad zelf ook een actieve rol heeft gehad in de strategische koers van deze bedrijven.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Daarnaast verkrijgen wij bij verkoop een aanzienlijk bedrag, waarmee we eerst onze vermogenspositie kunnen versterken en vervolgens ons vreemde vermogen kunnen aflossen. Als we de discussie m.b.t. het maatschappelijk belang van de burger buiten beschouwing laten – omdat dit ook bij de provincie als publieke overheid goed geborgd is – is het hebben van aandelen naar onze mening geen doel op zich van de gemeente.

Vraag 2

Wie nam het initiatief om de aandelen Vitens te koop aan te bieden bij de provincie en wanneer was dat? Heeft de provincie daarin een actieve rol gehad? Vitens zelf? Kwam het initiatief uit de gemeenten? Kunt U schetsen hoe het proces na dit eerste initiatief is verlopen?

Het besluit om de aandelen daadwerkelijk en in principe te koop aan te bieden heeft het college van B&W genomen op 7 november 2017. Het college vraagt de gemeenteraad op 21 november 2017 om in te stemmen met dit voorstel. Pas daarna zal het college het besluit effectueren.

Op 25 augustus 2017 hebben wij kenbaar gemaakt dat wij “voornemens zijn om van de mogelijkheid gebruik te maken om aandelen Vitens aan de provincie te verkopen”. Wij hebben de provincie gevraagd om een voorstel te doen. Het uiten van ons voornemen richting de provincie verplichtte ons tot niets. Wij vonden het verstandig om de optie open te houden om het gehele aandelenpakket te kunnen aanbieden.

De rol van de provincie is geduid bij het antwoord op vraag 1. In de brief (bijlage 1) heeft de provincie de procedure geschetst. Onderdeel van de procedure is dat de provincie de toewijzing op volgorde van ontvangst van de voornemens tot verkoop zou honoreren. De toewijzing was voor elke gemeente onzeker en zou dat blijven tot de berichtgeving over toewijzing door de provincie, die uiterlijk 31 oktober 2017 zou plaatsvinden. Op 26 oktober 2017 ontvingen we de betreffende brief. Vervolg van de procedure is dat wij tot 30 november 2017 konden besluiten of we op basis van de voorwaarden de aandelen zouden willen verkopen aan de provincie. Daarna zou de verkooptransactie in december 2017 plaatsvinden. Vitens heeft zelf geen rol gespeeld.

Vraag 3

U heeft aangeboden om de aandelen te verkopen in juli 2017. U weet dat de gemeenteraad daarover moet beslissen. Wat heeft U bewogen om de gemeenteraad daarover niet in te lichten en te laten meedenken over een verkoopaanbod aan de provincie?

Verkoop van aandelen is een privaatrechtelijke rechtshandeling waarvoor, conform artikel 160 van de gemeentewet, het college van B&W bevoegd is. Gezien de hoogte van het bedrag is het voor ons vanzelfsprekend dat uw raad hier actief bij wordt betrokken door de raad te vragen in te stemmen met de verkoop. In antwoord op vraag 2 hebben we toegelicht, dat er in augustus nog geen sprake van een besluit was. Er was slechts sprake van een aanmelding om in aanmerking te mogen komen voor verkoop. Hierbij was onze overweging, dat college en raad pas zouden kunnen oordelen over een aanbieding, als deze aanbieding ook werkelijk zou bestaan. Naast onzekerheid over de mogelijkheid tot verkoop konden we voor eind oktober nog niets melden over te verkopen aantallen aandelen of prijs.

In andere gemeenten heeft een gelijksoortig proces plaatsgevonden. Zo hebben de gemeenten Rijssen-Holten en Wierden besloten om de aandelen te behouden en hebben Twenterand, Enschede, Almelo, Haaksbergen en Hellendoorn aangegeven wel te willen verkopen.

Daarnaast was voor ons van belang dat uw raad op 8 juli 2016 met algemene stemmen heeft ingestemd met het voorstel tot verkoop van een deel van onze Enexis aandelen. Beide zaken zijn naar onze mening voor een groot deel vergelijkbaar. Net als bij Enexis gaat het bij Vitens ook om een nutsbedrijf waarvan wij in een ver verleden een klein percentage van de aandelen in ons bezit hebben gekregen.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Vraag 4

Hoe kan het zijn dat het voorstel tot verkoop pas ter agendering wordt aangeboden voor het presidium van 4 november, zodat er geen politieke markt meer over dit onderwerp kan worden gehouden?

Wij ontvingen de brief van de provincie met het aanbod op 26 oktober 2017 (bijlage 2). Vanaf dat moment waren de normaal in acht te nemen termijnen voor een juiste college- en raadsbehandeling niet meer mogelijk, omdat de finale datum van 30 november 2017 deze ruimte niet meer bood. Wij hebben direct na binnenkomst van de brief van de provincie alles in het werk gesteld om uw raad bij de besluitvorming te betrekken.

Vraag 5

Welke voorwaarden heeft U gesteld voor de verkoop van de aandelen Vitens? Hoe voorkomt U dat het waterbedrijf in handen gaat vallen van een commerciële onderneming? Hoe voorkomt U dat schaarste aan kwalitatief hoogwaardig drinkwater zich gaat vertalen in torenhoge commerciële prijzen voor drinkwater?

In de drinkwaterwet is in artikel 15 opgenomen, dat alleen een gekwalificeerde rechtspersoon geheel of gedeeltelijk zeggenschap kan verkrijgen over een drinkwaterbedrijf of een deel daarvan, dan wel over de bedrijfsvoering van een drinkwaterbedrijf of een deel van die bedrijfsvoering. Alleen publiekrechtelijke rechtspersonen kunnen gekwalificeerd rechtspersoon zijn (art.1 drinkwaterwet). Om deze reden was het niet nodig om voorwaarden te stellen aan de verkoop met het oog op ongewenste vervreemding. Wij hebben het vertrouwen dat bij de provincie, als medeoverheid, het publieke belang goed is geborgd. Als de koper geen belang zou hebben in de kwaliteit en prijs van drinkwater vanuit het perspectief van de burger, zouden we niet met een positief voorstel naar de gemeenteraad zijn gekomen.

Vraag 6

Geldt het bezwaar van het lage rendement niet voor de provincie? Is de provincie bereid om de garantie af te geven dat Waterbedrijf Vitens nimmer zal worden verkocht aan een commerciële partij, ook niet als het rijk de verkoop makkelijker zou maken?

De provincie beschikt over eigen liquide middelen. Deze middelen leveren nauwelijks rendement op als gevolg van het verplichte schatkistbankieren. Ze zoekt binnen de Wet Fido naar mogelijkheden om veilig een beter en structureel rendement te behalen. Een rendement van 1,5% vindt ze acceptabel. Ze accepteert ook de onzekerheid die daarbij hoort. Voor ons als gemeente geldt, dat we extra middelen kunnen aflossen op onze aangetrokken geldleningen. Wij besparen dus de rente van geldleningen op de langere termijn. We hoeven daarbij geen onzekerheden of risico's in acht te nemen. Deze rente is gemiddeld genomen nu 2,25%. Vanuit de verschillende uitgangspunten hebben provincie en gemeente andere verwachtingen of eisen inzake aandelenrendement.

Tenslotte

Vanwege de beperkende wettelijke bepalingen bij de verkoop van aandelen van drinkwaterbedrijven als Vitens moet het aanbod van de provincie gezien worden als een eenmalige kans om deze aandelen te verzilveren. Wij gaan graag met uw raad het gesprek aan over ons voornemen tot verkoop van onze aandelen Vitens. In ons raadsvoorstel en in deze brief hebben wij u uitvoerig onze overwegingen geschetst. Indien uw raad in vergadering tot een andere conclusie komt kan ons college daar ook prima mee leven.

Bijlagen:

1. Brief provincie "inkoop aandelen", kenmerk 2017_0278286
2. Brief provincie "Aanbod aandelen Vitens, kenmerk 2017_0382348

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

4

2179382

de secretaris,

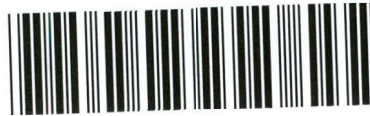
[Signature]

De heer S.W.J.G Schelberg

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

Gemeente Hengelo
Postbus 18
7550 AA HENGELO OV

S041834

Inlichtingen bij
dhr. B. Zinger
telefoon 038 499 82 13
B.Zinger@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45RABO0397341121

Onderwerp: Inkoop aandelen

Geacht College,

Datum
18.07.2017
Kenmerk
2017/0278286
Pagina
1

Bij de vaststelling van de Perspectiefnota 2018 hebben Provinciale Staten ingestemd met het voorstel om Overijsselse gemeenten de mogelijkheid te bieden aandelenpakketten aan de provincie te verkopen. De provincie heeft maximaal € 40 miljoen beschikbaar om aandelen Vitens in Overijssel over te nemen. Als uw gemeente onder preventief toezicht staat, dan bestaat de mogelijkheid om ook gelijktijdig aandelen Enexis aan te bieden. Met deze brief informeren wij u over de procedure.

Uw brief

De procedure is als volgt:

Uw kenmerk

1. U kunt eenmalig tot 1 oktober 2017 het voornemen aan de provincie kenbaar maken om aandelen Vitens aan te bieden aan de provincie. Als uw gemeente onder preventief toezicht staat, dan kunt u ook gelijktijdig aandelen Enexis aanbieden. U kunt de brief per post of digitaal sturen aan de Provincie Overijssel, t.a.v. gedeputeerde Y.J. van Hijum (YJ.v.Hijum@overijssel.nl). Als u reeds in een eerder stadium de aandelen via een brief heeft aangeboden, dan hoeft u het voornemen niet opnieuw bekend te maken.
2. In volgorde van binnenkomst van het voornemen om aandelen aan te bieden aan de provincie, kan de provincie tot een maximum van € 40 miljoen aan aandelen overnemen. Als het plafond van € 40 miljoen is bereikt, dan wordt vanaf dat moment geen aandelen meer overgenomen. Als er bij het overschrijden van het plafond op dezelfde dag aandelen (per post) worden aangeboden, dan worden deze aandelen naar evenredigheid (pondspondsgewijs) overgenomen.
3. Als u schriftelijk het voornemen bekend maakt om aandelen aan te bieden aan de provincie, dan ontvangt u uiterlijk 31 oktober 2017 een reactie van ons. Zowel bij Vitens en Enexis is door alle aandeelhouders ingestemd met hoe om te gaan met de wijze van waardering van de aandelen in geval van verkoop. Voor Vitens is in 2011 dit het geval geweest bij de inkoop van aandelen door de provincie Friesland en voor Enexis is ingestemd met het hanteren van de waarderingsoptie als uitgangspunt. Op grond van de waardering wordt u een aanbod gedaan. Over het aanbod wordt niet onderhandeld.
4. U kunt vervolgens tot 30 november besluiten of u op basis van onze voorwaarden de aandelen wilt verkopen aan de provincie. Uw besluit maakt u schriftelijk kenbaar aan gedeputeerde Van Hijum.
5. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om de overdracht in 2017 af te ronden.

Bijlagen

Datum verzending

24 JULI 2017

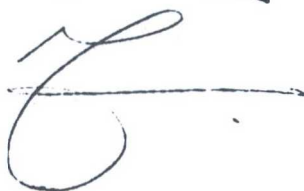
Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de heer B. Zinger.

Gedeputeerde staten van Overijssel,

voorzitter,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A.B. Bijl', written over a horizontal line.

secretaris,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'C' or 'S' shape, written over a horizontal line.

Datum

18.07.2017

Kenmerk

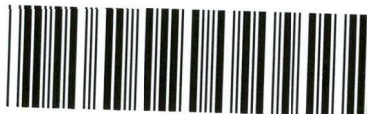
2017/0278286

Pagina

2

Uw brief

Uw kenmerk

S045224

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

Gemeente Hengelo
Postbus 18
7550 AA HENGELO OV

Inlichtingen bij
dhr. B. Zinger
telefoon 038 499 82 13
B.Zinger@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45RABO0397341121

Onderwerp: Aanbod aandelen Vitens

Geacht College,

Datum
17.10.2017
Kenmerk
2017/0382348
Pagina
1

Bij de vaststelling van de Perspectiefnota 2018 hebben Provinciale Staten ingestemd met het voorstel om Overijsselse gemeenten de mogelijkheid te bieden aandelenpakketten aan de provincie te verkopen. In juli jl. heeft u een brief (kenmerk 2017/0278286) van ons ontvangen, waarin het proces is opgenomen. U heeft het voornemen aan ons bekend gemaakt om de aandelen Vitens te willen verkopen aan de provincie. Met deze brief leggen wij het aanbod aan u voor. Over het aanbod gaan wij niet onderhandelen.

Uw brief
25.08.2017
Uw kenmerk
2143867

Plafond

Op basis van de binnengekomen voornemens om aandelen te verkopen aan de provincie wordt de maximale omvang overschreden met circa € 5 miljoen. Gemeenten kunnen tot 30 november 2017 besluiten of op basis van onze voorwaarden de aandelen worden verkocht aan de provincie, dus het is nog niet bekend of de maximale omvang definitief wordt overschreden. Desondanks hebben wij nu al besloten om alle aandelen, die voor 1 oktober 2017 zijn aangeboden, over te nemen.

Uitgangspunten waardering Vitens

In het verleden is door de aandeelhouders van Vitens besloten dat de waarde wordt bepaald aan de hand van de intrinsieke waarde methode (eigen vermogen). Deze methode is in 2011 gebruikt om voor de provincie Friesland en gemeente Leeuwarden aandelen Vitens te verhandelen.

Aangezien wij de intentie hebben om uw aandelen in december over te nemen, is de door de directie van Vitens (oktober 2017) afgegeven stand van het eigen vermogen per 31-12-2017 als uitgangspunt gehanteerd voor de waardebeoordeling van de overname van uw aandelen. Daarop is een aantal correcties doorgevoerd. In bijlage I wordt de berekening van de overnamesom per aandeel toegelicht.

Overnamebod

Voor de overname van de aandelen Vitens bieden wij u € 86,50 per aandeel. De totale overnameprijs van alle aandelen Vitens bedraagt € 4.007.458,50 (46.329 aandelen * € 86,50).

Procedure op basis van de Statuten Vitens - dispensatie

De aandelen Vitens dienen conform de Statuten eerst aan de directie van Vitens te worden aangeboden, die dan kopers zoekt. De directie van Vitens kan dispensatie verlenen voor deze procedure als er al een koper is. Dispensatie wordt in elk geval verleend als de beoogde koper al aandeelhouder is. De dispensatieregeling is op deze transactie van toepassing en wij vragen deze dispensatie aan bij de directie van Vitens.

Bijlagen

25 OKT. 2017

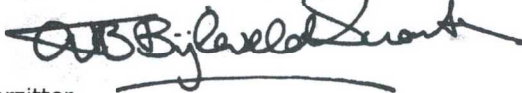
Datum verzending

Procedure

U kunt tot 30 november 2017 besluiten of u op basis van onze voorwaarden de aandelen wilt verkopen aan de provincie. Uw besluit maakt u schriftelijk kenbaar aan gedeputeerde Van Hijum. Als u de aandelen gaat verkopen aan de provincie, dan verzoeken wij u een contactpersoon aan te geven voor de verdere afhandeling van de aandelentransactie.

Wij vertrouwen erop u hiermee een goed aanbod te hebben gedaan voor de aandelen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de heer B. Zinger.

Gedeputeerde staten van Overijssel,

voorzitter,

b.a.

secretaris,

Datum

17.10.2017

Kenmerk

2017/0382348

Pagina

2

Uw brief

25.08.2017

Uw kenmerk

2143867

Bijlage I – Specificatie overnamebod Vitens

Jaar	2017	
Eigen vermogen per 31-12	524.500.000	€
Correcties op Eigen Vermogen:		
Overwinst 2016 teruggeven in 2018	-11.300.000	€
Overwinst 2017 teruggeven in 2019	-14.900.000	€
Aandeelhouderswaarde per 31-12	498.300.000	€
Totaal aantal aandelen	5.777.247	#
Prijs per aandeel	86,25	€
Afronding	0,25	€
Overnameprijs per aandeel	86,50	€

Datum
17.10.2017
Kenmerk
2017/0382348

Pagina
3

Uw brief
25.08.2017
Uw kenmerk
2143867

De aandelen worden in december 2017 overgenomen. Voor het eigen vermogen per 31-12-2017 heeft de directie van Vitens in oktober 2017 een prognose afgegeven aan alle aandeelhouders. Deze prognose is opgenomen in het "Financieel Jaarplan 2018-2020" en vormt het uitgangspunt voor de waardering.

In het eigen vermogen per 31-12-2017 is nog geen rekening gehouden met het uitkeren van het dividend over 2017 in 2018. U heeft heel 2017 de aandelen in uw bezit heeft gehad en daarom recht op het dividend over 2017. Daarom voeren wij geen correctie door in de overnameprijs voor het te ontvangen dividend over 2017. De overnameprijs is dus inclusief het verwachte dividend over 2017.

Voor het bepalen van de aandeelhouderswaarde per december 2017 zijn nog de volgende correcties van belang:

- In de Drinkwaterwet zijn, met ingang van 2011, belangrijke financiële kaders opgenomen voor tariefbeheersing en solvabiliteit. Zo is een maximum gesteld aan de vermogenskosten die door drinkwaterbedrijven aan de klant in rekening mogen worden gebracht (tariefbeheersing). In 2016 en 2017 heeft Vitens overwinst gemaakt. Deze overwinst moet volgens de Drinkwaterwet twee jaar na het behalen van de overwinst (2018 respectievelijk 2019) worden teruggegeven aan de klant. Deze overwinst is in mindering gebracht op het eigen vermogen.
- Op basis van de berekening is de overnameprijs € 86,25. De berekening is gebaseerd op de prognose van oktober 2017. Vanwege onzekerheden over de definitieve omvang van het eigen vermogen per 31-12-2017 wordt de overnameprijs vastgesteld op het afgeronde bedrag van € 86,50.